

כשמבינים הטובות הטמונים בכל דבר רע, אפשר לשמוח בהם ולהודות עליהם להקב"ה!!!

ולשמר את העם היהודי, הן מהבחינה הרוחנית והן מהבחינה הגשמית, ולהחזיר לחיק גם את העריקים שרצו לברוח מגורלם.

באחת משיחותיו הביא הג"ר אביגדור מילר זצ"ל, את הדוגמא הבאה, בזה"ל: "חורבן אחר חורבן ספג העם היהודי אל תולדותיו, והנה בדברי ימי הנביאים על ימי מאורעות החורבן, מבטיחים לנו שהימים האלו יהפכו לששון ולשמחה לבית ישראל. ולכאורה תמוה, הלא לעתיד לבוא היה מן הראוי לקבוע ימים אלו כימי זכרון לצער שעבר על העם ישראל."

"הנה, למעלה מארבע מאות שנה, זכה העם לשכינה ששרתה בבית ראשון, השוכן בירושלים, ובירושלים גם מקום מושבה של מלכות בית דוד, כי לא יסור שבט מיהודה, ברך יעקב את בנו. ואכן, נלקחה המלכות משאול ונתנה לשבט יהודה, העם זכה למלכות בית דוד ולבניין שלמה, אך מכאן ואילך, היו גם מלכים מבית דוד, שלא היו ראויים להנהיג את העם, ובדורות מאוחרים, נתברר יותר, שמלכים מבית דוד בסוף בית שני, לא היו בדרגה הראויה להנהיג את עם ה'. אך היות והם בירושלים לא היה מנוס, היה הכרח לבצע ניתוח כואב, להרוס את בית המקדש ולבטל את מלכות בית דוד, העם יצא לגולה, ומאותו יום מרכז הוא ראשו בפני גדולי ישראל שבכל דור, עד היום הזה, לולא החורבן, מי יודע מה היה המשך מצבו הרוחני של כלל ישראל."

"והנה, שבו העם לארצם, ובנו את המקדש השני, והנה בסוף ימי בית שני מוצאים אנו את בית המקדש כקרב קפיצה לצוקים, המבקשים להשפיע מדרכם הקלוקלת על העם כולו, תמורת שלמונים היו משיגים משרות חשובות, עמדות מפתח, והעם שביקש להביא קרבן, ראו מולו כהן עם הארץ וכהן גדול צדוקי, וכדי בזיון וקצף, המצב היה ללא מוצא."

"וכבחינת שבור החבית ושמור את יינה, לא נותרה דרך אחרת, אלא לשבור את החבית להחריב את בית המקדש, כדי שלא ימצאו עוד הצדוקים במרכז הרוחני המקודש של העם, ואכן, מרגע החורבן אין אנו שומעים יותר על הצדוקים והשפעתם, הם נפוצו לכל עבר ועזבו את העם."

"לאור דוגמאות אלו, מבינים אנו מדוע יתהפכו לעתיד לבוא ימי החורבן ששון ולשמחה, כי החורבן אינה קללה אלא ברכה, לולא החורבן, לא היה המשך לקיומו של כלל ישראל, אמנם מה שאנו מתאבלים אינו אלא על הסיבות בגינן הגיע כלל ישראל למצב שבו הוכרח הבורא להביא עליו חורבן. הוא שאמרו, על מה אבדה הארץ, ולא על כך שאבדה, משום כך ניתן לדרוש ולומר ברוך אתה בשדה, גם על מצב של ציון שדה תחרש", עכ"ל.

« לשמחה מה זו עושה על הר עיבל?? »

כתיב בפרשה וְהָיָה בְעֵבְרְכֶם אֶת הַיַּרְדֵּן תִּקְיְמוּ אֶת הָאֲבָנִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר אָנֹכִי מִצְוֶה אֶתְכֶם הַיּוֹם בְּהָר עֵיבֵל וְשָׂדֶת אוֹתָם בְּשִׂיד, וּבְנִיתְ שָׁם מִזְבֵּחַ לַה' אֱלֹקֶיךָ מִזְבֵּחַ אֲבָנִים לֹא תִּנְיֶף עֲלֵיהֶם בְּרֹזֶל, אֲבָנִים שְׁלֵמוֹת תִּבְנֶה אֶת מִזְבֵּחַ ה' אֱלֹקֶיךָ וְהִעַלְתָּ עָלָיו עֹלֹת לַה' אֱלֹקֶיךָ, וְנִזְבַּחְתָּ שְׁלָמִים וְאָכַלְתָּ שָׁם וְשִׂמַּחְתָּ לִפְנֵי ה' אֱלֹקֶיךָ (דברים כז, ז).

כשנכנסו בני ישראל לארץ ישראל, הם הגיעו להר גריזים והר עיבל, שם האזינו לברכות ולקללות המופיעות בפרשתנו, הר גריזים נבחר כהר הברכה, ואילו הר עיבל שימש למטרה הפוכה. בני ישראל גם נצטוו להקים מזבח על הר עיבל, עליו זבחו קרבנות שלמים, ונצטוו לשמוח לפני ה'.

והקשה הגאון רבי משה פיינשטיין זצ"ל (בספרו קול רם), מדוע נצטוו בני ישראל לשמוח על הר עיבל, ההר שנועד לקללות, האם לא היה מתאים הרבה יותר להביא קרבן ולשמוח על הר גריזים, שהוא הר הברכה.

ומבאר הגר"מ פיינשטיין זצ"ל, שבזה רצה השי"ת ללמד את בני ישראל כמה נחוץ וחשוב ענין האמונה שכל מה דעביד רחמנא לטב עביד (ברכות ט). כששולח הקב"ה אסון על יהודי, חס וחלילה, הוא עושה זאת לגמרי לטובתו, וכמו שאמר הכתוב כִּי פֶאֶשֶׁר יִיָּסֵר אִישׁ אֶת בְּנוֹ ה' אֱלֹקֶיךָ מִיִּסְרָךָ (דברים ח, ה). גם אם הדבר מכאיב מאוד לאב המעניש את בנו, הרי זה נחוץ לפעמים, כדי למנוע מן הבן סטייה מדרך הנכונה, ולפעמים נאלץ הקב"ה לנהוג כך עם בניו.

זבחי השלמים והשמחה על הר עיבל היוו ביטוי של כלל ישראל לכך, שאפילו הקללות שבתורה הן לטובתנו, ובתור שכאלה, הרי הן סיבה לשמחה.

« איזה טובה יכולה להיות בזה שכלל ישראל לא מוצאת מנוח לכף רגלה בגלות?!! »

אחת הקללות שנכתבה בפרשה היא ובגוים הָהֵם לֹא תִרְגְּעוּ וְלֹא יִהְיֶה מְנוּחַ לְכַף רִגְלְךָ (דברים כח, טו). ואנו מוצאים התייחסות למטבע לשון זה בדברי המדרש (ברי"ר, טו), שכתב בזה"ל: "וְיִשְׁלַח אֶת הַיּוֹנָה וְגו' וְלֹא מִצְאָה הַיּוֹנָה מְנוּחַ וְגו' (בראשית ח, ט), יהודה בר נחמן בשם ר"ש אמר אלו מצאה מנוח לא היתה חוזרת. ודכותה (איכה א, ג) הֲיֵא שְׂבָה בְּגוֹיִם לֹא מִצְאָה מְנוּחַ, אילו מצאה (כנסת ישראל) מנוח (-בין הגוים בארצותיהם) לא היו חוזרים (-לארצם, ארץ ישראל). ודכותה (דברים כח, טו) וּבְגוֹיִם הָהֵם לֹא תִרְגְּעוּ וְלֹא יִהְיֶה מְנוּחַ וְגו', הא אלו מצאה מנוח לא היו חוזרים", עכ"ל המדרש.

רואים מכאן בפירוש כמה קללה זו אינה אלא ברכה. שהרי כל הרדיפות, הגזירות וההשמדות, הן הן שמנעו את האפשרות להיטמע בין הגוים ולהידמות להם, הן הן שעמדו לנו בזמנים שונים לקיים

« מה הנפק"מ מי מקרר האש מלאך של מים או מלאך של אש?? »
הגמרא מספרת (פסחים קיח), את המעשה המופלא הבא, בזה"ל:

"בשעה שהפיל נבוכדנצר הרשע את חנניה מישאל ועזריה לתוך כבשן האש, עמד יורקמו שר הברד לפני הקב"ה, אמר לפניו, רבונו של עולם, ארד ואצנן את הכבשן ואציל לצדיקים הללו מכבשן האש. אמר לו גבריאל, אין גבורתו של הקב"ה בכך, שאתה שר של ברד והכל יודעין שהמים מכבין את האש, אלא אני שר של אש, ארד ואקרר מבפנים ואקדיח מבחוץ, ואעשה נס בתוך נס. אמר לו הקב"ה, רד, באותה שעה פתח גבריאל ואמר, וְאָמַת ה' לְעוֹלָם (תהלים קיז, ב), עכ"ל הגמ'.

בספר יד משה (עמוד תשס"ב), הובא הסבר נפלא ביותר לדברי הגמרא, וז"ל: "הנה כדי להבין את כוונת גבריאל צריך תוספת ביאור, נכון הוא, שאם שר של מים יכבה את האש, לא יראו האנשים בכך נס, אלא תופעה טבעית, אבל הרי המים היו אמורים לכבות את האש רגע לפני שנשרפו חנניה מישאל ועזריה, ומי לא יראה בכך נס אדיר, אמת שבצורת הצלה כזאת יהיו בכל זאת כאלה שיטענו, שכבוי האש במים על כל פנים תופעה טבעית היא, אך עם כל זה היה ניתן לאמר גם, שבכבות המים את האש, אולי יבחינו הצופים בנס, אבל לא ילמדו את גבורת הבורא, שכל מה שעושה לצדיקים הוא גילוי של רחמים, כי הם יגדירו את הנס, שהיתה מידת הדין על הצדיקים הללו, וכמעט נשרפו ונתערבה מידת הרחמים, ובאו המים וכיבו את השריפה וכך ניצלו."

"לעומת זאת, בדברי גבריאל נשמע נס עמוק יותר, שאמר אני שר של אש, אש זו מידת הדין, לאמר, כל הכבשן והאש שמלהטת בצדיקים הללו ממני הם, אך אני אהפוך את האש עצמה לרחמים ובה אצנן את הכבשן, ולא עוד אלא שברגע אחד באותה אש שורפת אציל לצדיקים ותהיה האש לרחמים, ואשרף לרשעים ויהיה להם דין, או אז יראו הכל שבגבורתו של ה' היא גם בדין, כי גם האש, היא בעצם רחמים, נס בתוך נס ולא רק שיתגלו רחמים אלא שיתגלה כי בתוך הדין עצמו יש גם רחמים."

"אמר לו ה' רד, באותה שעה עמד גבריאל ואמר, אמת ה' לעולם, אמת היא, כידוע, דין, ואמת נמנית גם ביי"ג מדות של רחמים, כי מדת ה' אפילו בדין היא רחמים, ואמת ה' לעולם, האמת תתגלה לעולם, וכפי שגם על בית המקדש נאמר, באש הצתה ובאש אתה עתיד לבנותה, היינו שאז יראו שאותה אש שורפת היא האש שתבנה", עכ"ל.

« **מה הקשר בין 'ברוך אתה בשדה' לבין 'ציון שדה תחרש'?** »

עוד כתוב בפרשה בְּרוּך אֲתָה בְּעִיר וּבְרוּך אֲתָה בְּשָׂדֶה (דברים כח, ג). **הדעת זקנים מבעלי התוספות** כתב, "בְּרוּך אֲתָה בְּעִיר - זו ירושלים שנקראת עיר הקודש. וּבְרוּך אֲתָה בְּשָׂדֶה - זו ציון שנאמר בה, צִיּוֹן שְׂדֵה תַחְרֹשׁ (ירמיהו כו, יח)", עכ"ל. והדברים תמוהים, הלא לכא' הכתוב צִיּוֹן שְׂדֵה תַחְרֹשׁ עוסק בחורבן ירושלים, וזהו מצב של קללה ולא של ברכה.

הגאון רבי משה מרדכי חדש זצ"ל מסביר את הדברים, בעקבות דבריו המופלאים חוצבי הלהבות שנשא מרן הקדוש **רבי אלחנן וסרמן זצ"ל הי"ד**, סמוך להוצאתו להורג ע"י בני העוולה ימ"ש, כאשר התבקש ע"י מעריציו לבאר מדוע נקלעו לתוך זוועות אלו וכך אמר:

משל למה הדבר דומה, לבן כרך שהלך לבקר לראשונה בחייו את חברו החקלאי בכפר, וביקש שילמדו עבודת אדמה, נעתר לו החקלאי

בשמחה והזמינו להצטרף אליו למחרת בבקר לצאת לשדה. למחרת, בהגיעם אל השדה נתקל האורח בשדה יפה ומרהיב עין, אולם, מה גדולה היתה פליאת האורח כאשר לקח החקלאי את המחרשה וחרש את השדה והפכו על פניו. היצאת מדעתך, שאל האורח. השדה היה יפה כל כך, ועתה לא נותר מאותו מראה כלום. ואולם החקלאי הרגיעו, והודיע לו שעליו לחכות עוד זמן רב בסבלנות עד אשר יבין במלאכתו.

למחרת הוציא החקלאי שק מלא דגן מזין ומושך עין, והתחיל לקבור אותו באדמה, היצאת מדעתך, שאל שוב האורח. אך האיכר הרגיעו שנית וביקשו להמתין בסבלנות, אך לאחר זמן לא רב לקח החקלאי מגל בידו והתחיל לקצוץ את כל אותם הגידולים, לשם מה עבדת עד עכשיו אם כעת אתה קוצץ את הכל. שוב תמה האורח, אך כבפעמים הקודמות גם הפעם נאלץ להמתין בסבלנות, לאחר מכן לקח החקלאי את הקנים אותם קצר, והוציא מהם גרגירי דגן, את הגרגירים לקח אל המטחנה.

בראות האורח את החקלאי מכניס את הדגן למטחנה, תמה שוב, עכשיו אתה לוקח את כל עבודתך והופך אותה לאבק, אסף החקלאי את האבק הלבן והכניס אותו לקערה רחבה, והביא אותו לביתו, שם לקח האיכר מים ושפך אותם לתוך האבק הלבן וערבב אותם יחדיו. עיצב החקלאי את הבוץ לכיכר יפה, הניח אותו על תבנית, הצית גפרור בעזרתו הדליק תנור. כשראה האורח שכוונת החקלאי להכניס את הכיכר לתנור הבווער, שוב לא היה יכול לעצור את רוחו, וצעק, עכשיו אתה הולך ושורף את כל פרי עמלך.

הפטיר הגאון רבי אלחנן וסרמן זצ"ל הי"ד, את משלו ואמר, החקלאי הוא משל לריבונו של עולם, ואנו עם ישראל נמשלים לאותו בן הכרך בער ולא מבין העומד ומתבונן מהצד. אנו רואים כיצד הקב"ה חורש, קוצץ עושה אבק ובוץ, ומכניס את עמו לתנור, אבל ה' יתברך המביט לסוף דבר בקדמותו רואה את הכיכר היפה, הריחני והמשובח שיוצא לבסוף מתוך אותם פעולות, רק בסיומו של תהליך, כאשר רודים מן התנור פת טעימה מדיפה ריח ניחוח, מבין בן הכרך למפרע, שכריתת השיבולים היא קצירה, ודריכתן היא דישה, העפתן ברוח זריה וריסוקן טחינה, האטבתן והכאתן לישה, והשלכתן אל האש אפיה.

כך הקב"ה המביט לסוף דבר בקדמותו, רואה את הכיכר המשובח יוצא לבסוף מתוך אותם שלבים ופעולות, רק כאשר יושלם התהליך, ידע עם ישראל מדוע כל זה קרה, אז, כאשר המשיח סוף כל סוף יבוא, נדע למה ומדוע כל זה היה מוכרח להתרחש, עד אז, עלינו להתאזר בסבלנות ובאמונה שהכל, אפילו כאשר הוא נראה כהרס וסבל, הוא חלק מתהליך שבייא טוב ונעימות, החרישה והקצירה, יובנו יחדיו, ותתגלה ותובן התמונה בכללותה.

מעתה לאור הדברים יש בידנו להבין את דברי בעלי התוספות. שאלנו, כיצד יתכן לומר ברוך אתה בשדה, על ציון שדה תחרש על חורבן ירושלים, והתשובה היא, כי האמת היא, שהחורבן, למרות שהוא נראה כהרס אינו אלא חרישה, והמבין בחרישה יודע שחרישה היא פעולה חשובה וחיונית להפקת תוצאות גדולות בעתיד, לכן גם על מצב של ציון שדה תחרש ניתן וצריך לומר ברוך אתה בשדה.

"...ואנו עם ישראל
נמשלים לאותו בן
הכרך בער ולא מבין
העומד ומתבונן
מהצד. אנו רואים
כיצד הקב"ה חורש,
קוצץ עושה אבק
ובוץ, ומכניס את
עמו לתנור, אבל ה'
יתברך המביט לסוף
דבר בקדמותו רואה
את הכיכר היפה,
הריחני והמשובח
שיוצא לבסוף מתוך
אותם פעולות..."